

"בן הגר מצחק. גירוש ישמעאל"

← דף מספר 1 "בן הגר המצרי... מצחק"

"ותרא שרה את בן הגר המצרי
אשר ילדה לאברהם מצחק."

1. לפני שנקרא את הפרשנים, נסו לחשוב ולענות על השאלות הבאות:
• מה לדעתכם עשה ישמעאל?

1.

שאלה למחשבה: דונו ביניכם בקבוצה:

- מדוע הכתוב לא אומר שישמעאל מצחק, אלא "בן הגר המצרי"?
- מה לדעתכם אפשר ללמוד מכך שהתורה קוראת לו בן הגר המצרי?

• קראו 2 פירושים שונים למילה "מצחק":

רמב"ן

"...והנכון בעיני שיהיה זה ביום הגמל את
יצחק, וראתה אותו מלעיג על יצחק
או על המשקה הגדול"

רש"י

"מצחק. לשון עבודה זרה...
דבר אחר לשון גלוי עריות...
דבר אחר לשון רציחה...
שהיה מריב עם יצחק על הירשה ואמר
אני בכור ונוטל פי שנים,
ויוצאים בשדה ונוטל קשתו ויורה בו חצים..."

• הסבירו במילים שלכם מהו הצחק הזה שצחק ישמעאל לפי דעות רש"י ורמב"ן.

מצחק לפי רש"י

מצחק לפי רמב"ן

שאלת בונס למתקדמים

- לפי איזה פירוש המעשים של ישמעאל גרועים יותר לדעתכם?

← דף מספר 2 "גרש האמה הזאת ואת בנה"

קראו את תגובת שרה המובאים בפסוקים:

"ותאמר, לאברהם, גרש האמה הזאת, ואת-בנה
כי לא יירש בן-האמה הזאת,
עם-בני עם-יצחק".
(בראשית כא:)

- כאשר אתם קוראים את הפסוק הזה - איזה רגש לדעתכם מרגישה שרה?

- "כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני, עם יצחק." הסבירו את הסיבה של שרה במילים שלכם לפי הבנתכם:

הרב שטיינזלץ מסביר למה הכוונה "לא יירש בן האמה הזו עם בני"
קראו את הסברו וענו על השאלות:

"כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני, עם יצחק.
אין מדובר כאן בירושה בלבד –
שהרי שרה לא היתה זכאית ומסוגלת להכתיב למי תינתן ירושתו של אברהם,
אלא בעצם הקשר בין הבנים.
שרה התנגדה לכך שישמעאל יצחק יחיו באותו בית, יתיידדו ויראו עצמם כאחים."
(הרב שטיינזלץ)

- מה שרה זיהתה כאשר ראתה את ישמעאל מצחק?

- מה הפריע לשרה?

- מה שרה רצתה למנוע לפי הדיעה הזו?

← דף מספר 3 "וַיַּרְע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אֲבִרָהִם"

כעת נלמד את תגובתו של אברהם לדרישת שרה לגרש את בנו.
התורה אומרת:

"וַיַּרְע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אֲבִרָהִם, עַל אִדּוֹת בְּנֹו."
(בראשית כא:יא)

• איזה רגש לדעתכם הרגיש אברהם כתגובה לדברי שרה?

• מדוע לדעתכם אברהם הרגיש כך?

ה"אור החיים" הסביר גם הוא למה אברהם הרגיש רע עם בקשתה של שרה.

קראו את דבריו:

"על אידות בנו.

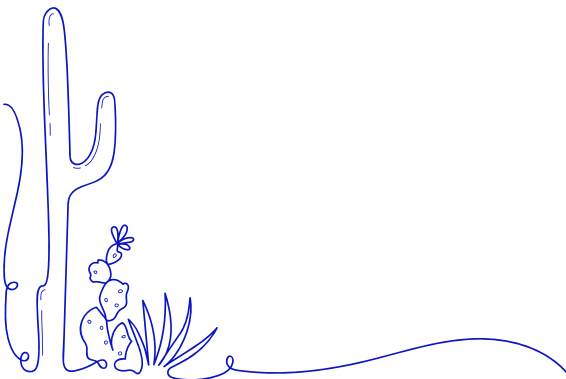
פירוש: לבל יצא לתרבות רעה [על מנת שלא יצא לתרבות רעה]

וישתקע באמונות רעות בצאתו מבית אביו,

וסוף כל סוף בנו הוא" [ואחרי הכל הוא בנו]"

(אור החיים על בראשית כא:יא)

• ממה חשש אברהם לפי פירוש זה?
• האם הפירוש של האורח חיים דומה למה שאתם הסברתם?

דף סיכום: גירוש ישמעאל

(בראשית פרק כא, פסוקים ט-יג)

איך עובדים בקבוצה?

קעת נסכם את הלמידה. כל תלמיד או שניים (תלוי במספר התלמידים בקבוצה) בוחר כרטיסיה אחרת שהוא אחראי לסכם בטבלה. כל התלמידים ממלאים יחד בטבלה.

מה הנושא?	מה הפסוק המרכזי?	מה השאלה ששאלנו?	מה התשובה שלמדנו?
דף מספר 1	הצחוק של ישמעאל	"וַיֵּרָא שָׂרָה אֶת-בְּנוֹ-הַגֵּר הַמִּצְרִי... מִצְחָק" (פסוק ט)	רש"י: ישמעאל עשה דברים חמורים מאוד כמו עבודה זרה, רציחה או גילוי עריות. רמב"ן: ישמעאל לעג, הציק וזלזל ביצחק הקטן במהלך המסיבה.
דף מספר 2	הדרישה של שרה	"גֵּרֶשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֶת-בְּנָהּ כִּי לֹא יִרְשׁ בְּנוֹ-הָאִמָּה הַזֹּאת עִם-בְּנִי עַם-יִצְחָק" (פסוק י)	שרה חששה לעתיד של יצחק. היא לא רצתה שישמעאל ישפיע עליו לרעה או יתנהג אליו לא יפה. שרה רצתה להבהיר שיצחק הוא הבן המרכזי שימשיך את הדרך של אברהם, והם לא יכולים להתחלק בירושה הרוחנית הזו.
דף מספר 3	תגובת אברהם	"וַיֵּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינֵי אֲבְרָהָם..." (פסוק יא)	לאברהם קשה מאוד כי הוא אהב את ישמעאל והוא בכל זאת הבן שלו. כי הוא פחד שאם יגורש יושפע לרעה במקומות אחרים.

דף סיכום: גירוש ישמעאל

(בראשית פרק כא, פסוקים ט-יג)

מה הנושא?	מה הפסוק המרכזי?	מה השאלה ששאלנו?	מה התשובה שלמדנו?
דף מספר 1			
דף מספר 2			
דף מספר 3			